

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Odborný styl II
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_01_02
Pořadí DUMu v sadě	2
Vedoucí skupiny/sady	PhDr. Zdeňka Valčíková
Datum vytvoření	9. 11. 2012
Jméno autora	PhDr. Zdeňka Valčíková
e-mailový kontakt na autora	valcikova@gymjev. cz
Ročník studia	3. ročník
Předmět nebo tematická oblast	Český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Pracovní list k odbornému stylu (jazykové prostředky útvarů odborného stylu), pomůcky – Slovník cizích slov Inovace: využití ICT, rozvoj čtenářské gramotnosti, mezipředmětové vztahy - dějepis

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

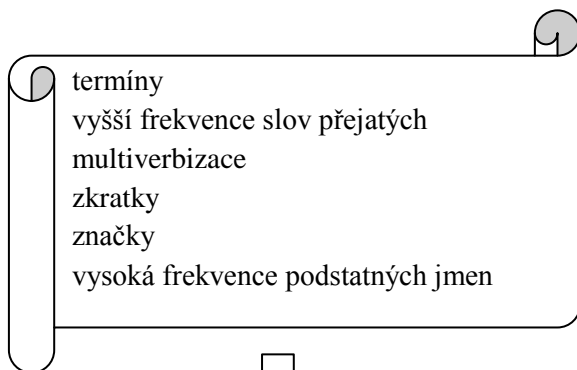

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Odborný styl II

A) Lexikální a morfologické prostředky odborného stylu

1.

V poslední čtvrtině 14. století byla provedena velká stavební úprava i v bazilice sv. Jiří na Pražském hradě. Horní část kaple sv. Ludmily z pozdně románského období byla stržena a nahrazena novou gotickou stavbou presbytáře zaklenutého paprskovitou žebrovou klenbou. Rovněž loď kaple byla opatřena křížovou klenbou, jejíž žebra dosedala na konzoly obdobným způsobem jako v presbytáři. Úpravy si vynutily nové architektonické spojení s presbytářem baziliky. Adaptační práce souvisely nepochybně s posmrtně realizovaným plánem Karla IV. na novou úpravu míst posledního odpočinku prvních přemyslovských knížat, jak to dokládá přenesení ostatků knížete Vratislava, otce sv. Václava, do nové tumby, zřízené v roce 1379 a dosvědčené listinou z 1. července, objevenou při posledních úpravách a statickém zajištění baziliky v roce 1969.

(Spěváček, J.: Václav IV. Praha: Svoboda 1986, s. 472)

a) Podtrhněte v ukázce 5 termínů, které se týkají stavitelství.

b) Na základě znalostí z dějepisu vysvětlete pojem bazilika.

c) Ve slovníku cizích slov vyhledejte význam termínů:

presbytář .....
konzola .....
tumba .....

d) Najděte v ukázce příklad multiverbizace.

.....

e) V prvním souvětí ukázky najděte všechna podstatná jména.

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

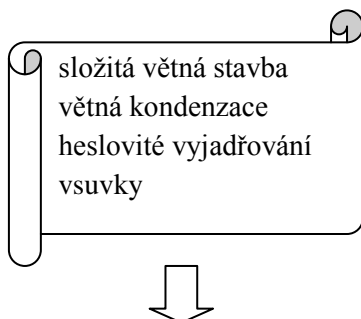
2. Vysvětlete následující zkratky:

atp.	v. r.	t. r.	aj.
JUDr.	Bc.	Mgr.	Ing.
lat.	odd.	špan.	pozn.

3. Objasněte následující značky:

%	§	\$	ha
kWh	m	A	NaOH

B) Syntaktické prostředky odborného stylu

1.

Ze stručného nástinu kulturního dění v době vlády krále Václava IV. dostatečně jasně vysvítá nejen jeho rozvětvená bohatost a složitost, nýbrž i nepopiratelná skutečnost, že se veškerá kulturní činnost a úsilí stále častěji přimykaly k sociálním a ideovým zápasům doby, reagovaly neobyčejně citlivě na zvraty v průběhu vývoje husitského myšlení a specifickým způsobem přispívaly ke vzednutí revoluční vlny. Předhusitské kulturní dění vyjadřovalo bohatstvím forem historickou realitu a dynamiku společenského vývoje daleko bezprostředněji a výrazněji, než široce založená a rozvinutá kulturní politika Karlovy epochy. Tak tomu bylo i přesto, že Karlova kulturní politika byla do značné míry politicky reglementována, zatímco kulturní dění za vlády Václava IV. se vyvíjelo vlastní vnitřní dynamikou, zčásti podnícené setrvačností kulturního programu doby Karlovy, živené však především ideovým vzepětím směřujícím zprvu k reformě společenského života a v závěru Václavovy vlády již zřetelně k sociální revoluci.

(Spěváček, J.: Václav IV. Praha: Svoboda 1986, s. 509)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

a) Vytvoř grafický záznam 1. souvětí ukázky.

b) Volné přívlastky v posledním souvětí ukázky přeměňte ve vedlejší věty přívlastkové. Vysvětlete, proč autor textu raději užil volné přívlastky.

.....

.....

c) Vypište několikanásobné větné členy.

.....

.....

d) Vypište 5 přídavných jmen slovesných.

.....

.....

e) Vypište slovesné tvary v trpném rodě.

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. Následující souvětí přeměňte ve věty jednoduché.

Sochař dostal pokyn od svého mecenáše, aby vytvořil nové sousoší.

.....

Panovník vyjel ze svého sídla, i když bylo nevlídné počasí.

.....

Restaurátoři opravili fresky, které byly velmi vzácné.

.....

3. Který syntaktický prostředek je užit v následujícím textu.

Mochna stříbrná

Potentilla argentea

Růžovité

Rosaceae

R: Květy v latě. Stonek hustě chlupatý. Listy pěti- až sedmičetně dlanitě dělené. Lístky na okrajích podvinuté. Na rubu hustě bělochlupaté.

(Aichele D., Colteová – Bechtlová M.: Co tu kvete. Praha: Ikar 1996, s. 134)

.....

4. Podtrhni ve větách vsuvky.

Já jsem mu to, musím se přiznat, neřekl.

Alžběta (Eliška) Pomohanská byla ženou Karla IV.

Tento obraz, pokud se pamatuji, jsem viděl na výstavě v Praze.

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A)

1.

- a) např. bazilika, kaple, loď kaple, presbytář, žebrová klenba, křížová klenba, konzoly...
- b) tří- a vícelodní podélný chrám, jehož střední loď je vyšší, charakteristický pro středověk
- c) presbytář - kněžiště; chrámový prostor vyhrazený kněžím, např. kolem hlavního oltáře
konzola - nosný článek vysunutý ze zdi, zpravidla dekorativně pojatý, podpírající další stavební díl (balkon, římsu), nesoucí sochu apod.,
tumba - kamenný nebo kovový náhrobek nebo vyvýšená schránka na ostatky
- d) byla provedena velká stavební úprava
- e) loď, kaple, klenbou, žebra, konzoly, způsobem, presbytáři

2.

atp. – a tak podobně, v. r. – vlastní rukou, t. r. – tohoto roku, aj. – a jiné, JUDr. – doktor práv,
Bc. – bakalář, Mgr. – magistr, Ing. – inženýr, lat. – latinsky, odd. – oddělení, špan. – španělsky,
pozn. – poznámka

3.

% – procento, § – paragraf, \$ – dolar, ha – hektar, kWh – kilowatthodina, m – metr, A – ampér,
NaOH – hydroxid sodný

B)

1.

a) 1 HV

2 VV + 3 VV + 4 VV přívlastková

b)

Tak tomu bylo i přesto, že Karlova kulturní politika byla do značné míry politicky reglementována, zatímco kulturní dění za vlády Václava IV. se vyvíjelo vlastní vnitřní dynamikou, zčásti podnícené setrvačností kulturního programu doby Karlovy, živené však především ideovým vzepětím směřujícím zprvu k reformě společenského života a v závěru Václavovy vlády již zřetelně k sociální revoluci.

...která byla podnícena setrvačností kulturního programu doby Karlovy

...která však byla živena především ideovým vzepětím směřujícím zprvu k reformě společenského života a v závěru Václavovy vlády již zřetelně k sociální revoluci.

Text působí hutně – větná kondenzace.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

c) nejen bohatost a složitost, nýbrž i skutečnost, činnost a úsilí, k sociálním a ideovým, realitu a dynamiku, bezprostředněji a výrazněji, založená a rozvinutá, k reformě a revoluci

d) rozvětvená, nepopíratelná, založená, rozvinutá, podnícené, živené, směřující

e) přimykaly se, byla reglementována, vyvíjelo se

2.

Sochař dostal pokyn od svého mecenáše vytvořit nové sousoší.

Panovník vyjel ze svého sídla i za nevlídného počasí.

Restaurátoři opravili velmi vzácné fresky.

3.

heslovité vyjadřování

4.

Já jsem mu to, musím se přiznat, neřekl.

Alžběta (Eliška) Pomořanská byla ženou Karla IV.

Tento obraz, pokud se pamatuji, jsem viděl na výstavě v Praze.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Seznam literatury

AICHELE D., COLTEOVÁ – BECHTLEOVÁ M.: *Co tu kvete*. Praha: Ikar 1996. 430 s. ISBN 80-85944-97-g

KRAUS, J. a kol.: *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia, 2006. 879 s. ISBN 80-200-1415-2.

SPĚVÁČEK, J.: *Václav IV*. Praha: Svoboda 1986. 773S. 25 – 002 – 86

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.